

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **I. D.**, zastoupený JUDr. Jiřím Vlasákem, advokátem, sídlem náměstí Republiky 2, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. dubna 2018, č. j. OAM-598/ZA-ZA11-K03-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 18. října 2018, č. j. 60 Az 48/2018 - 41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 22. července 2017 žádost o mezinárodní ochranu. Při pohovoru uvedl, že od roku 2010 pracoval jako řidič několika ukrajinských politiků. Nikdy nebyl členem žádné politické strany. V roce 2013 čelil problému spojeným s propagací ruského jazyka na Ukrajině, byl u výsledku na SBU a možná byl i obviněn ze separatismu. Na přelomu let 2015 a 2016 byl předvolán na policii v souvislosti s násilnými demonstracemi a požárem Domu odborů, k nimž došlo v Oděse dne 2. května 2014, a i když měl žalobce důkaz, že byl v té době v Rusku, bylo proti němu zahájeno řízení a policista jej nutil podepsat dokument, že se událostí v Oděse účastnil. Žalobce v lednu roku 2016 odjel do Německa, při odjezdu neměl žádné problémy. Později se vrátil, ale jakmile překročil polsko-ukrajinskou hranici, zadržela jej SBU. Noc strávil v cele a pak jej znovu vyslýchali v souvislosti s událostmi v Oděse, ptali se na politickou stranu Vlast, jejíž členy žalobce dříve vozil (při druhém pohovoru žalobce doplnil, že se SBU ptala na členy ukrajinské komunistické strany). Po několika dnech mu předložili k podpisu dokument o spolupráci a jako alternativu mu nabídli vězení. Žalobce dokument podepsal, chtěl být propuštěn. Po podpisu se ještě několikrát s lidmi SBU setkal. Varovali ho, aby neopouštěl Ukrajinu, a zajistili mu ubytování na západě Ukrajiny. Při odjezdu žádné problémy neměl, podplatil

hraniční kontrolu. Když už byl v České republice, velitel ochranky lídra Strany Vlast zveřejnil dokument o spolupráci žalobce se SBU na sociální síti, podle žalobce mu jej poslala SBU jako odplatu za to, že odjel. Začal mít problémy s lidmi, pro které pracoval. Má obavy o svůj život. Více než roční prodlevu se žádostí o mezinárodní ochranu po svém příjezdu žalobce vysvětlil tak, že se bál, že bude zadržen a vrácen na Ukrajinu, a sháněl si další informace. Chtěl hlavně, aby se situace uklidnila. Trestní řízení vedená proti žalobci stále nejsou ukončená. Po návratu na Ukrajinu mu hrozí nebezpečí ze strany lídra Strany Vlast (respektive jeho mladšího bratra) a ze strany SBU. Nemá se na koho obrátit. Kolegu, který také dělal řidiče pro Stranu Vlast, v listopadu 2016 zavraždili. Na přelomu let 2014 a 2015 žalobci v Oděse zabavili majetek. Žalobce též zaslechl, že na Ukrajině jsou diskriminováni lidé, kteří mluví jen rusky.

[2] Rozhodnutím ze dne 30. července 2017, č. j. CPR-20463/ČJ-2017-931200-SV, bylo žalobci z důvodu neoprávněného pobytu uloženo správní vyhoštění spojené se zákazem vstupu na území členských států Evropské unie na dobu šesti měsíců.

[3] Rozhodnutím označeným v záhlaví žalovaný žalobci mezinárodní ochranu neudělil. Konstatoval, že důvodem žádosti byl strach žalobce z potrestání ukrajinskou rozvědkou SBU za opuštění Ukrajiny bez jejího souhlasu a z pomsty svých bývalých zaměstnavatelů, kteří si myslí, že o nich žalobce informoval SBU. Tyto skutečnosti však žalovaný nepovažoval za pronásledování či vážnou újmu ve smyslu § 12, respektive § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[4] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) rozsudkem označeným v záhlaví. Shledal, že žalobce měl ve správním řízení možnost uvést všechny důvody pro udělení mezinárodní ochrany a uplatnit veškerá svá práva, nicméně ke shromážděným informacím o zemi původu nic nedoplnil; pohovor byl veden v ruštině, o níž žalobce prohlásil, že ji ovládá. Krajský soud dále zdůraznil, že žalobce ve správním řízení tvrdil, že nikdy nebyl členem žádné politické strany, závěr žalovaného, že je žalobce bez politického přesvědčení, je tudíž správný. Soud rovněž přisvědčil žalovanému, že zájem o žalobce ze strany SBU není možné považovat za azylově relevantní pronásledování. V tomto směru krajský soud vyzdvihl značný časový odstup mezi změnou politické situace a Ukrajině a zadržením žalobce ze strany SBU (přestože žalobce v mezidobí na Ukrajině několikrát byl), žalobce se navíc nepokusil postup SBU zpochybnit žádnými oficiálními prostředky. Trestní řízení vedené proti žalobci kvůli obvinění ze separatismu samo o sobě nepostačuje k udělení mezinárodní ochrany a žalobce neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by nějak vybočovalo z mezí pro standardně vedený trestní proces na Ukrajině. Obavy žalobce z pronásledování ze strany soukromých osob jsou založeny pouze na jeho domněnce a údajných výhrůžkách. Dle názoru krajského soudu si žalobce prostřednictvím žádosti o mezinárodní ochranu chtěl především legalizovat pobyt na území České republiky, k čemuž však tento institut neslouží.

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu včas kasační stížnost. Namítal, že ve správním řízení uvedl konkrétní skutečnosti odůvodňující udělení azylu. Krajský soud i žalovaný podle názoru stěžovatele vyhodnotili zjištěný skutkový stav

pokračování

nesprávně. Již v žalobě stěžovatel namítal nedostatečně zjištěný skutkový stav, který vyústil v nesprávné rozhodnutí žalovaného. Žalovaný situaci na Ukrajině zlehčoval a bagatelizoval a krajský soud jeho argumentaci převzal, a proto stěžovatel navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že stěžovatel uplatňuje v kasační stížnosti podobné námitky jako v žalobě, k níž se žalovaný podrobně vyjádřil a krajský soud mu dal za pravdu. Žalovaný se zabýval všemi skutečnostmi, které stěžovatel uvedl a zjistil aktuální situaci na Ukrajině a žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu posoudil v souladu se zákonem.

[7] Nejvyšší správní soud vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (k výkladu tohoto pojmu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. dubna 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Ačkoli usnesení, jímž se kasační stížnost odmítá pro nepřijatelnost, nemusí být odůvodněno (§ 104a odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud stručně odůvodnění připojuje.

[8] Především je třeba zdůraznit, že kasační stížnost je velmi stručná a není z ní zcela zřejmé, jaká pochybení stěžovatel krajskému soudu vytýká. Stěžovatel jen obecně namítá, že krajský soud a žalovaný jeho případ neposoudili správně. Řízení o kasační stížnosti je však ovládáno zásadou dispoziční (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), obsah a kvalita kasační stížnosti tak do značné míry předurčuje nejen rozsah přezkumné činnosti, ale i obsah rozsudku kasačního soudu (z četné judikatury srov. například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. července 2011, č. j. 1 As 67/2011 - 108, ze dne 23. června 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 - 54, či ze dne 18. ledna 2017, č. j. 3 As 193/2014 - 37). Kasační stížnost v této věci by tak bylo možné vypořádat jednoduchým konstatováním, že krajský soud stejně jako žalovaný zohlednil všechny zjištěné skutečnosti a řádně je posoudil. Přesto se Nejvyšší správní soud ve stručnosti odpovídající povaze usnesení o nepřijatelnosti vypořádá s okolnostmi případu, které vyplývají z dosavadního průběhu řízení, máje na paměti, že rozhodování o udělení mezinárodní ochrany souvisí se zásadou *non-refoulement* zakotvenou v článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a článku 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků.

[9] V rozsudku ze dne 12. dubna 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 - 46, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „brozba trestního stíhání či již zahájené stíhání tak může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím brozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu. Např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného

nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné. Azylově relevantním důvodem proto většinou nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů. [...] Tvrdší postupy při vyšetřování (dlouhý výslech pocítovaný jako svého druhu nátlak k přiznání viny a s ním spojená nemožnost po určitou dobu kontaktovat děti) objevující se v rámci výkonu pravomoci ukrajinských policejních složek vůči běžně trestně stíhaným osobám nejsou zásadně důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Tyto osoby navíc mají možnost brojit proti nim v rámci dostupných prostředků na Ukrajině.“ K citovaným závěrům se Nejvyšší správní soud ve vztahu k Ukrajině přihlásil například i v usnesení ze dne 9. května 2018, č. j. 7 Azs 143/2018 - 26, lze tedy konstatovat, že popsaná situace se nezměnila ani po politických změnách, jimiž Ukrajina prošla po událostech na přelomu let 2013 a 2014. V tomto směru potom Nejvyšší správní soud odkazuje na zjištění krajského soudu, že stěžovatel neuvedl nic, co by svědčilo o tom, že trestní řízení vedené proti němu vybočuje z popsaných mezí (s výjimkou toho, že je subjektivně považuje za vykonstruované). Lze též podotknout, že násilnosti, k nimž došlo na demonstracích v Oděse dne 2. května 2014, by pravděpodobně byly trestné i v České republice, trestní řízení se tedy *prima facie* nejeví jako účelové z politických důvodů (srov. obdobně již citované usnesení č. j. 7 Azs 143/2018 - 26).

[10] Ve vztahu k jednání příslušníků SBU lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž „*smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu; nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákon o azylu*“ (rozsudek ze dne 6. listopadu 2009, č. j. 6 Azs 12/2003 - 49, srov. též rozsudky ze dne 20. března 2006, č. j. 4 Azs 46/2005 - 80, a ze dne 25. srpna 2006, č. j. 8 Azs 170/2005 - 90). Původci pronásledování žadatele o mezinárodní ochranu tak musejí být motivováni některým z azylově relevantních důvodů (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. srpna 2010, č. j. 2 Azs 9/2010 - 83). Krajský soud přitom na straně 11 svého rozsudku konstatoval, že motivem „*jednání SBU vůči žalobci nepochybně nebyla snaha zabránit mu v projevu jeho politických nebo občanských práv a svobod nebo jej pronásledovat z taxativně vyjmenovaných skutečností dle § 12 písm. b) zákona o azylu, ale snaha zajistit si zpravodajské informace, k čemuž je SBU jakožto ukrajinská kontrarozvědka oprávněna.*“, přičemž tento závěr se – při absenci kasačních námitek – nejeví Nejvyššímu správnímu soudu jako zjevně nesprávný. Pokud stěžovatel považoval jednání SBU za nezákonné, měl k dispozici právní prostředky ochrany, avšak nevyužil je (v tomto směru srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. dubna 2015, č. j. 10 Azs 9/2015 - 45, či ze dne 10. července 2018, č. j. 6 Azs 50/2018 - 31, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, a již citovaný rozsudek č. j. 7 Azs 9/2012 - 46).

[11] K obavám stěžovatele z nebezpečí hrozícího ze strany jeho bývalých zaměstnavatelů lze odkázat na setrvalý názor Nejvyššího správního soudu, že ukrajinský právní řád zajišťuje ochranu občanů před kriminálním jednáním jednotlivců (usnesení ze dne 27. května 2015, č. j. 2 Azs 52/2015 - 52, dle něhož na Ukrajině dochází

pokračování

k pronásledování osob ve formě vydírání nebo výhrůžek, nejedná se však o situaci, která by nebyla s pomocí státních orgánů řešitelná; viz též usnesení ze dne 27. října 2015, č. j. 2 Azs 210/2015 - 25, či ze dne 19. května 2016, č. j. 5 Azs 220/2015 - 35).

[12] Krajský soud též podotkl, že motivem stěžovatele k podání žádosti o mezinárodní ochranu byla především snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. K tomu lze poukázat na rozsudek ze dne 20. října 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že „podání žádosti o azyl čtyři roky po vstupu do ČR, přestože v dřívějším podání žádosti o azyl stěžovateli zjevně nic nebránilo, nasvědčuje tomu, že o azyl požádal opravdu až ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR a vyhnout se brozícímu správnímu vyhoštění.“ Ani tento závěr se Nejvyššímu správnímu soudu nejeví vzhledem k okolnostem jako zjevně nesprávný. V projednávaném případě požádal stěžovatel o mezinárodní ochranu až šestnáct měsíců po příjezdu do České republiky v době, kdy vypršela platnost jeho víza a podle všeho mu hrozilo správní vyhoštění (které bylo stěžovateli uloženo osm dní po podání žádosti o mezinárodní ochranu). Taková okolnost obecně žadatele o mezinárodní ochranu značně diskvalifikuje (viz též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. prosince 2017, č. j. 2 Azs 374/2017 - 30, a ze dne 27. července 2016, č. j. 6 Azs 89/2016 - 50, či rozsudek ze dne 10. srpna 2017, č. j. 1 Azs 194/2017 - 30).

[13] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na stěžovatelovy námitky. Nejvyšší správní soud rovněž nedospěl k závěru, že by krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. února 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu